

BIULETYN KOWIEŃSKI

W I L B I

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) GARBARSKA 7-2.

Nr.

Wilno, dnia 18 lipca 1935 r.

1324.

Treść numeru:

	Dział.	Str.
I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.		
1. "Musu Rytojus" o stosunku Niemiec do obszaru Kłajpedy.-	I.	1.
K r o n i k a .		
2. Sprawa wymiany więźniów.-	"	"
III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.		
K r o n i k a .		
3. Przyjazd posła Bałtruszajtisa do Kowna.-	III.	2.
4. 15-lecie litewskiego lotnictwa wojskowego.-	"	"
5. Konferencja polityczna w Poładze.-	"	"
6. Likwidacja strajku robotników kolejowych.-	"	"
7. Podróż płk. Steponajtisa do Tallina.-	"	"
IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.		
K r o n i k a .		
8. Zjazd związku Niemców.-	IV.	"
VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.		
K r o n i k a .		
9. Roboty publiczne w Kłajpedzie.-	VII.	"
10. Przejęcie kłajpedzkiej fabryki przez Bank Rolny.-	"	"

x

x

x

BULETYN KOWIENSKI

Wydanie 18 lipca 1938 r. Nr. 1384

I. I.	I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ. 1. "Kampania dyplomatyczna" o stosunku Niemiec do operacji Kijowskiej.
" "	2. Sprawy wyznaczenia wicehrabów.
III. S.	III. ZAGADNIENIA POLITYKI WNEWTRZYNNEJ I ŻYCIĘ SPOŁECZNE. Kronika. 3. Przejazd pościelą Białoruską do Kijowa. 4. Inicjatywa litewskiego formacji wojskowej. 5. Kontrowersja polityczna w Łódzku. 6. Wykwalifikacja strażników robotników kolejowych. 7. Podróż dyplomatyczna do Tallina.
IV.	IV. SPRawy POLSKIE I INNYCH WIELKOCYFROWYCH NARODOWYCH. Kronika. 8. Zjazd w sprawie Niemców.
VII.	VII. SPRAWY KRAJOWE. Kronika. 9. Roboty publiczne w Kijowie. 10. Przegląd działalności fabryki przez Bank Rolny.

X X

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Musu Rytojusa" o stosunku Niemiec do obszaru Kłajpedy" "Musu Rytojusa" Nr.54 z 16.VII.35 r.: Art.p.t. "Niemcy, a obszar Kłajpedy". Streszczenie:

Ażeby zrozumieć obecne wtrącanie się Niemiec do spraw kłajpedzkich, przypomnieć należy jakie cele wytknęła sobie polityka narodowa socjalistów. Znaleść tu można dwa główne zadania wpisane do programu politycznego hitlerowców. A mianowicie zwrot ziem odebranych od Niemiec Traktatem Wersalskim i szukanie nowych przestrzeni dla kolonizacji niemieckiej w Europie Wschodniej. Oba te zadania zmuszają Rzeszę do zwrócenia uwagi przede wszystkim na obszar Kłajpedy.

Obszar Kłajpedy wydaje się Niemcom najsłabszym miejscem, od którego możnaby rozpocząć burzenie postanowień terytorjalnych Traktatu Wersalskiego. Wprawdzie Hitler w swej mowie z 21 maja oświadczył, że kierownictwo Rzeszy nie zamierza zmieniać tych postanowień orężnie. Kiedy jednak na mocy plebiscytu Saara powróciła do Niemiec, prasa hitlerowska jednogłośnie zaczęła wołać, że po Saarze przyjdzie kolej na Kłajpedę, Gdańsk i inne zabrane Niemcom ziemie. Z tego można wnioskować, że o ile hitlerowcy narazie nie będą się imać orężnie dla zwrotu odebranych Traktatem Wersalskim ziem, to w każdym razie dążyć będą do tego, by na ziemiach tych przeprowadzono głosowanie ludności. W przemówieniu Hitlera z 21 maja znajduje się całkiem niedwuznaczna wzmianka o potrzebie plebiscytu na obszar Kłajpedzki. Jeżeli Niemcom uda się plebiscyt taki przeprowadzić, w takim razie o wiele łatwiej potrafią oni uzyskać prawo głosowania w innych oderwanych od Niemiec ziemiach. Hitlerowcy wierzą, że w wyniku takich plebiscytów ludność podobnie, jak w zagłębiu Saary wypowiedziałaby się za zwrotem tych ziem Niemcom. W ten sposób hitlerowcy mogliby zmyć ostatni szczyłek hańby wersalskiej, jak nazywają traktat pokojowy z Ententą.

Z drugiej strony obszar Kłajpedy stanowi dla hitlerowców wrota w ich dalszym wdzieraniu się na wschód. Z książki Hitlera wynika, że plany narodowych socjalistów w Europie Wschodniej sięgają bardzo daleko. Przestrzeniają dla kolonizacji niemieckiej przy wykonywaniu tych planów miały się stać nie tylko kraje bałtyckie, lecz i część wschodnich ziem sowieckich. W związku z temi planami hitlerowców na Wschodzie, zajęli się nie tylko najbliżsi sąsiedzi Rzeszy, lecz zajęły się również Sowiety. Wtrącanie się Niemiec do spraw kłajpedzkich jest pierwszym krokiem do realizacji wspomnianych planów. Łatwo jest przeto zrozumieć, że państwa zainteresowane z wielką uwagą śledzą obecnie wysiłki hitlerowców, zmierzające do stworzenia z obszaru Kłajpedy przedniej placówki w polityce wschodniej.

W ten sposób obszar Kłajpedy zajmuje w ogólnej polityce Rzeszy bardzo ważne miejsce. Zależy to nie od wielkości Kłajpedy, ani też od liczby jej ludności. Niemcy konsekwentnie przeprowadzają obecnie swe plany w stosunku do Kłajpedy. Z jednej strony dążą oni do przygotowania opinii publicznej do myśli, że na obszarze Kłajpedy potrzebny jest plebiscyt. W tym celu hitlerowcy wszelkimi sposobami wykazują niemieckość Kłajpedy, nie powstrzymując się nawet przed fałszowaniem danych historii i geografii. Z drugiej strony Niemcy wszelkimi sposobami oczerniają naród i państwo litewskie, pragnąc przez to wykazać, że niesłuszną jest rzeczą pozwolić w kulturalnej Kłajpedzie na rządy "półdzikich Azjatów", jakimi mają być Litwini. Niemcy wydali już wiele książek propagandowych w tym kierunku.

W prasie Niemcy również wciąż ogłaszają propagandowe artykuły, ilustrujące np. schludną zagrodę zamożnego rolnika kłajpedzkiego i nędzną chałupę z Wielkiej Litwy. Podpis najczęściej brzmi: "Dwie kultury, dwa światy i t.p. Jednak sami Niemcy niejednokrotnie zauważyli, że taka propaganda mało pomaga, gdyż "azjatyckość" Litwinów była i pozostanie wynalazkiem niemieckim. Obecnie więc Niemcy zaczęli rozgłaszać o Litwie różne złośliwe fałszy, jak np. fałsz o rzekomo umyślnie spowodowanej przez władze litewskie śmierci jednego ze skazanych w Kownie hitlerowców.

Są to bardzo brzydkie środki walki politycznej. Niemcy dążąc do swych politycznych celów, nie liczą się już jednak ze środkami. Litwini muszą zwracać na to baczniejszą uwagę, o ile chcą trafnie ocenić sytuację polityczną stworzoną przez Niemców na obszarze Kłajpedy.

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Musa Rytoju" o stosunki w Niemczech do
o "Musa Rytoju" Nr. 54 z 18.VII.35 r.
Art. 1. "Niemcy, a opazary Kijedy".

Wszystko obywateli Niemiec do spraw
Kijedy, przynajmniej takie co wyznacza sobie politykę
narodową socjalistów. Znałoby tu może dwa główne zadania wpisane
do programu politycznego Hitlera. A pierwsze, a więc najważniejsze
wzrost od Niemiec Traktatem Wersalskim i zapewnienie nowych przysług
dla kolonizacji niemieckiej w Europie Wschodniej. Oba te zadania zmu-
szają Niemcy do wycofania wszelkich przedsięwzięć na obszar Kijedy.

Opazary Kijedy, widać, że Niemcom są bardzo bliskie.
Od Kijedy, widać, że Niemcom są bardzo bliskie.
Traktat Wersalski, przynajmniej takie co wyznacza sobie politykę
narodową socjalistów. Znałoby tu może dwa główne zadania wpisane
do programu politycznego Hitlera. A pierwsze, a więc najważniejsze
wzrost od Niemiec Traktatem Wersalskim i zapewnienie nowych przysług
dla kolonizacji niemieckiej w Europie Wschodniej. Oba te zadania zmu-
szają Niemcy do wycofania wszelkich przedsięwzięć na obszar Kijedy.

Wszystko obywateli Niemiec do spraw
Kijedy, przynajmniej takie co wyznacza sobie politykę
narodową socjalistów. Znałoby tu może dwa główne zadania wpisane
do programu politycznego Hitlera. A pierwsze, a więc najważniejsze
wzrost od Niemiec Traktatem Wersalskim i zapewnienie nowych przysług
dla kolonizacji niemieckiej w Europie Wschodniej. Oba te zadania zmu-
szają Niemcy do wycofania wszelkich przedsięwzięć na obszar Kijedy.

Wszystko obywateli Niemiec do spraw
Kijedy, przynajmniej takie co wyznacza sobie politykę
narodową socjalistów. Znałoby tu może dwa główne zadania wpisane
do programu politycznego Hitlera. A pierwsze, a więc najważniejsze
wzrost od Niemiec Traktatem Wersalskim i zapewnienie nowych przysług
dla kolonizacji niemieckiej w Europie Wschodniej. Oba te zadania zmu-
szają Niemcy do wycofania wszelkich przedsięwzięć na obszar Kijedy.

K r o n i k a .

Sprawa wymiany więźniów. Prasa kowieńska z 16.VII.1935 r.: Według otrzymanych wiadomości, rząd polski zwrócił się do szwedzkiego Czerwonego Krzyża z prośbą o pośredniczenie w wymianie więźniów z Litwą. W krótkim czasie propozycja ta zostanie rozpatrzona.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

Przyjazd posła Bałtruszajtisa do Kowna. Prasa kowieńska z 16.VII.1935 r.: Poseł litewski w Moskwie Bałtruszajtis przybył w sprawach służbowych do Kowna.-

Konferencja polityczna w Połądze. Radjo Kowieńskie z 18.VII.1935 r.: 16 lipca w Połądze odbyła się pod przewodnictwem prezydenta Smetony konferencja polityczna z udziałem premiera Tubelisa, dyr.Gabinetu Ministrów Maszajajtisa i Gubernatora kłajpedzkiego Kurkauskasa. Podczas konferencji naradzano się nad sprawami kłajpedzkimi. 17 lipca prmejer Tubelis powrócił do Kowna.

15 - l e c i e l i t e w s k i e g o l o t n i c t w a w o j s k o w e g o. Radjo Kowieńskie z 18.VII.1935 r.: 21 lipca odbędą się na Litwie uroczystości związane z 15-leciem lotnictwa wojskowego.

Likwidacja strajku robotników kolejowych. Radjo Kowieńskie z 18.VII.1935 r.: Przed kilku dniami wśród robotników zatrudnionych na kolei na linii Olits-Orany wybuchł strajk. Za pośrednictwem inspektora pracy strajk został zlikwidowany. Na wspomnianym odcinku kolejowym pracuje 120 robotników i 10 osób z personelu technicznego.

Podróż pułkownika Steponajtisa do Tallina. Radjo Kowieńskie z 18.VII.1935 r.: Redaktor pisma "Musu Žiniys" płk.Steponajtis przybył 17 lipca do Tallina, gdzie przebywać będzie parę tygodni.-

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

K r o n i k a .

Zjazd związku Niemców. Prasa kowieńska z 16.VII.1935 r.: 13.VII odbył się w Kownie zjazd delegatów niemieckiego związku oświatowego "Kulturband", w którym wzięło udział przeszło 20 osób. Występujący mówcy skarżyli się na brak niemieckich szkół początkowych w Litwie. Do nowego centra lnego zarządu "Kulturbandu" zostali obrani: pastor Kupfer, v.Reichert, v.Cerpinski, T.Rieder, K.Lehmann, pastor Titelbach, Kosmama, dr.Emmer, Jeger, Kalweit i Gilde.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

Roboty publiczne w Kłajpedzie. Prasa kowieńska z 16.VII.1935 r.: Gabinet Ministrów wyasygnował 100.000 lt. na roboty publiczne w Kraju Kłajpedzkim.

Przejęcie kłajpedzkiej fabryki przez Bank Litewski. Prasa kowieńska z 16.VII.1935 r.: Spowodu trudności pieniężnych kłajpedzkiej fabryki fornieru "Bisdon i Son" i zadłużenia jej dla Skarbu przejął ją Bank Litewski. 16.VII celem przejęcia fabryki udali się do Kłajpedy wiceminister Rolnictwa F.Grigalunas, przedstawiciel M-stwa Komunikacji inż.Ejdrygiewiczus i radca M-stwa Skarbu Wajtiekus.

K r o n i k a .

Sprowa wymiany wiadomości w prasie kowieńskiej z 18.VII.1935 r.: Według otrzymanych wiadomości, rząd polski zwrócił się do szwedzkiego Cesarstwa z prośbą o pośredniczenie w wymianie wiadomości z Litwą. W krótkim czasie propozycja ta zostanie rozpatrzone.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

Pracownicy polski Bank Prus w Warszawie z 18.VII.1935 r.: Posel litewski w Moskwie w sprawie przysięgi w sprawach służbowych do Kowna.

Konferencja polityczna w Połdnie z 18.VII.1935 r.: 16 lipca w Połdnie odbyła się pod przewodnictwem prezesa Stowarzyszenia politycznego i ubiegłego premiera Tubelis, dyr. Gabinetu Ministrów Maszajstis i Gubernatora Kijpedzkiego Kurkuskas. Podczas konferencji naradzano się nad sprawami Kijpedzkimi. 14 lipca premier Tubelis powrócił do Kowna.

15-letnie litewskie lotnictwo wojenne z 18.VII.1935 r.: 21 lipca odbyła się na Litwie uroczystość związana z 15-letnim lotnictwem wojennym.

Litewskie strajki robotników z 18.VII.1935 r.: Przed Miłą Głina wódcą robotników zatrudnionych na kolei na linii Orlite-Orany wybuchł strajk. Za pośrednictwem inspektora pracy strajk został zlikwidowany. Na wspomnianym odcinku kolejowym pracuje 120 robotników i 10 osób z personelu technicznego.

Podróż pułkownika Stęponajtis z 18.VII.1935 r.: Redaktor diaspory z Litwy, pułkownik Stęponajtis przybył 17 lipca do Tallina, gdzie przebywał podczas parę tygodni.

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

K r o n i k a .

Zjazd w Litwie z 18.VII.1935 r.: W Kownie zjazd delegatów niemieckiego związku oświatowego "Kulturbund", w którym wzięło udział przeszło 30 osób. Występujący mówcy skrytykują się na brak niemieckich szkół w Litwie. Do nowego centra tego związku "Kulturbund" zostali obrani: pastor Kupfer, v. Reichert, v. Carpiński, T. Rieder, K. Lehmann, pastor Tilsbach, Kosmas, dr. Emmer, Jeger, Kalweit i Olska.

VII. SPRAWY KRAJOWE.

K r o n i k a .

Roboty publiczne w Kownie z 18.VII.1935 r.: Gabinet Ministrów wyasygnował 100.000 lit. na roboty publiczne w Kownie Kijpedzkim.

Prace Kijpedzkiej fabryki z 18.VII.1935 r.: Sposób produkcji pirotechnicznych Kijpedzkiej fabryki "Bison i Sona" zwrócił uwagę na jakość materiałów. 18.VII.1935 r. Gabinet Ministrów wyasygnował 100.000 lit. na roboty publiczne w Kownie Kijpedzkim.